

Oponentský posudek na diplomovou práci Jana Sedláka „Dřeviny zámeckých parků okresu Plzeň-jih“

Autor se v předložené práci zabývá inventarizací dřevin osmi zámeckých parků o různé rozloze, historii a druhové bohatosti. Práce zahrnuje obecný popis přírodních podmínek okresu, podrobné údaje o historii zámků a jejich parků a soupisy taxonů dřevin. Je doplněna obrazovými a mapovými přílohami.

Autor během práce shromáždil velmi podrobné literární údaje, mnohdy z obtížně dostupných zdrojů, a především značné množství terénních dat. Na jejich základě zhodnotil aktuální stav parků ve srovnání s dříve publikovanými údaji a vytvořil velmi precizní plány jednotlivých parků. Je třeba ocenit seřazení taxonů jednak do celkového seznamu s odkazy na jednotlivé parky, jednak odděleně pro každý park. Určování některých taxonů bylo zcela jistě velmi obtížné, autor zde využil jak speciální literaturu, tak konzultace s odborníky. Velmi pozitivně také hodnotím charakteristiky parků a informace o jejich stavu jak v textu, tak v podobě tabulek I a II v přílohách. Rovněž oceňuji přiložené CD s textem práce; velmi užitečné by sice bylo převést do elektronické podoby i mapové přílohy, v tom ale zřejmě autorovi zabránily technické důvody.

Za vážnější nedostatky práce považuji zejména následující fakta:

- Odkazy na literaturu jsou uvedeny převážně v kapitole Metodika, ale často chybí v ostatních kapitolách na místech, kde by jich bylo zapotřebí.
- V seznamu taxonů jsou údaje o původu dřevin značně nesouměřitelné - např. Japonsko u *Chamaecyparis pisifera*, ale Asie u *Cotoneaster multiflorus*.
- Za nepraktické považuji oddělené číslování nahosemenných a krytosemenných dřevin – následkem toho je obtížná orientace v mapových přílohách (nahosemenné jsou sice odlišeny písmenem p, vhodnější by ale bylo například užití odlišných symbolů nebo barev).
- V práci je nekonzistentně používáno termínů jehličnany/listnáče, nahosemenné/krytosemenné, Pinophyta/Magnoliophyta; ačkoli ve starších publikacích a v dendrologické praxi se tyto trojice termínů používají v podstatě jako synonyma, v novějších botanických systémech to neplatí. Vzhledem k zaznamenaným taxonům by zde mohla být použita kterákoli z dvojic termínů, výjimkou je však druh *Ginkgo biloba*.
- Mezi informacemi o historii zámků, případně příslušných obcí, jsou i takové, které nemají přímou souvislost se samotnými parky a osobně je považuji za nadbytečné. Některé pasáže působí dojemem, že je autor nekriticky převzal z původních zdrojů, které zde navíc, jak už bylo zmíněno, nejsou citovány.
- Zcela chybí kapitola Diskuse, částečně ji ale nahrazuje první část závěru.

Práce obsahuje poměrně málo překlepů a gramatických chyb, výjimkou jsou jen velmi často chybějící mezery za tečkou v seznamech taxonů. V těchto seznamech také není zcela sjednocené formátování textu.

Po didaktické stránce je práce poměrně zdařilá; dobře může sloužit například za základ informační publikace zabývající se zkoumanými zámeckými parky, případně i jako podklad pro možné návrhy jejich obnovy apod.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm 2 (velmi dobře).

Dotazy:

- Oproti publikaci Hiekeho (Hieke 1984) uvádí předložená práce většinou vyšší celkový počet taxonů (s výjimkou parků Hradiště u Blovic a Žinkovy). Ačkoli jistě jedinci některých taxonů v jednotlivých parcích nepřežily do současnosti, v práci jsou zmíněny nové výsadby a nové výskyty náletových dřevin z okolí. O jaké údaje tedy autor opírá tvrzení, že ve zkoumaných parcích došlo ke snížení druhové bohatosti dřevin? (str. 5 a 7)
- Existují nějaká přesnější kritéria pro tzv. „nejvýznamnější exempláře“, tj. ty jedince, u nichž byly zjišťovány dendrometrické charakteristiky? (str. 13)
- V práci je velmi nejednotně determinován rod *Rosa*: ve Spáleném Poříčí je uveden konkrétní kultivar, pak byla celkem ve třech parcích určena *R. canina* a ve zbylých čtyřech parcích rod není dále určován. Šlo v těchto čtyřech případech vždy o jeden taxon v celém parku, nebo zde rostlo více taxonů, které nebylo možné přesněji určit? Bylo možné rozlišit alespoň, zda se jedná o výsadby kultivarů nebo o jedince rostoucí bez intenzivní péče člověka (tj. zplanělé původní výsadby nebo nálety z okolí)? (str. 56)
- V závěru práce jsou termínem „běžné dřeviny“ označeny taxony vyskytující se ve všech nebo téměř ve všech parcích bez ohledu na počty jedinců (resp. u keřů na rozsah porostů). Byly zaznamenány a) taxony, které se vyskytují ve více parcích v málo exemplářích a naopak b) taxony vyskytující se jen v jednom nebo dvou parcích, zato ve velkém počtu? (str. 112)

Technické poznámky:

- V úvodu (str. 8) cituje autor jako jeden z pramenů informací o historii parků a zahrad diplomovou práci Fikkera (Fikker 1993). Tento autor však také musel tyto informace odněkud převzít – jaký je tedy původní literární pramen?
- U údajů o klimatických poměrech na str. 19-20 není jasné, zda pocházejí z publikace Quitta (Quitt 1971) nebo z jiných zdrojů.
- Dendrometrické parametry nejvýznamnějších exemplářů jsou v charakteristikách parků uvedeny pouze jako konkrétní hodnoty a jejich vysvětlení je třeba hledat v textu kapitoly Metodika; to by bylo vhodné uvést na lépe dohledatelném místě, např. spolu se seznamem použitých zkratk.
- V mapových přílohách by u čísel označujících taxony byla vhodná větší velikost písma (pokud to použitý software dovoluje); ze sedmi částí mapy pro Žinkovy jsou tři listy označené názvem parku a zbývající čtyři postrádají jakékoli označení, navíc je u těchto map použit značně nekvalitní tisk.

Mgr. Marcela Mácová, Ph.D.
Botanický Ústav AV ČR